

Naročnina mesečno
15 Lir, za inozem-
stvo 20 Lir — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 50 Lir.
Ček. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.
Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese
15 Lire; Estero, me-
se 20 Lire, Edizione
domenica, anno 34
Lire, Estero 50 Lire.
C. C. P.: Lubiana
10.650 per gli abbo-
namenti; 10.349 per
le inserzioni.
Filiale:
Novo mesto.

SCOVENECC

Il Bollettino No 633
Mezzi blindati nemici distrutti
Quattro apparecchi inglesi abbattuti
Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:
In scontri di reparti esploranti, risoltisi a nostro vantaggio, abbiamo distrutto alcuni mezzi blindati nemici. Le condizioni atmosferiche nuovamente peggiorate non hanno impedito alla aviazione di condurre proficue azioni sulle retrovie nemiche mitragliando grossi concentramenti di mezzi meccanizzati dei quali gran numero è stato incendiato o danneggiato.
E continuato il martellamento di Malta dove basi portuali ed aeree sono state intensamente attaccate. Sugli obiettivi ripetutamente raggiunti, bombe di ogni calibro sono esplose con visibili effetti distruttivi.
Quattro apparecchi inglesi risultano abbattuti in combattimento, nel cielo della isola, dala caccia tedesca.
Lo avversario ha effettuato, con deboli forze, incursioni aeree su Zuara, Bengasi e Tripoli: Non è segnalato alcun danno apprezzabile.
Un nostro cacciatorpediniere, di scorta ad un convoglio in navigazione di ritorno dalla Libia, ha colpito un velivolo nemico che è precipitato in fiamme.

Vojno poročilo št. 633
Uničena sovražna oklepna vozila
Štiri angleška letala sestreljena
Glavni stan italijanskih oboroženih sil objavlja:
V srečanjih ogledniških oddelkov, ki so se končala uspešno za nas, smo uničili nekaj sovražnih oklepnih vozil. Vreme se je znova poslabšalo, a ni oviralo našega letalstva pri uspešnih napadih na sovražna zaledja, kjer je s strojnimi obstreljevali velika zbirališča motoriziranih vozil, od katerih je bilo veliko število zažganih ali poškodovanih.
Malta je bila znova bombardirana in pristaniške ter letalske naprave hudo napadene. Bombe vseh kalibrov so eksplodirale z uničujočim učinkom na ciljih, ki so bili ponovno zadeti. Štiri angleška letala so bila sestreljena v bojih v zraku nad otokom po nemških lovcih. Nasprotnik je s slabimi letalskimi silami napadel Zuaro, Bengazi in Tripoli. Večje škode ni bilo.
Naša torpedovka, ki je spremljala konvoj na povratku iz Libije, je sestrelila sovražno letalo, ki se je zrušilo v plamenih.

Rim, 24. febr. AS. Včeraj je izvedla jata italijanskih lovskih letal posebno smelo in odlično dejanje. Pod poveljstvom kapitana Danteja Ocarsa je vzletela jata italijanskih letal iz nekega letališča v Cirenajki in presenetila Angleže na letališču Akroma, kjer je bilo 12 enomotornih in tri dvomotorna letala. Italijanska letala so v štirih strmoglavih nalletih navalila na nasprotno obrambne postojanke sil, obstreljevala s strojnimi ter jih uničila. Pozneje so italijanski letalci napadali še angleške avtomobile in barake, jih zažgali, čete pa po očividnih izgubah razpršili. Kakor pravi vojno poročilo, so se vsa letala brez izgub vrnila na svoja oporišča.

Roosevelt ni povedal nič novega

Amerika in Anglija se bosta borili do zadnjega Kitajca in do zadnjega Rusa

Rim, 24. febr. AS. Iz Rooseveltovega govora nismo izvedeli nič novega. Dopisnik agencije Stefani poudarja, da se je dobro vedelo, kakšne so ameriške skrbi, na katere se je trudil predsednik odgovoriti: to je velikanski napor Severne Amerike, podpirati svoje zaveznike z živežem in spremljati konvoje na morju in v zraku. Istočasno je Roosevelt sam moral priznati velike izgube, ki so jih povzročile na Atlantskem in Tihem morju podmornice trojne zveze. Roosevelt je tudi izjavil, da bi bile Združene države popolnoma izločene, če bi se posvetile samo lastni obrambi in je dodal, da bodo osredotočile svoje napore na poslednji obrambni črti in pa da se bodo Združene države ter Anglija borile do zadnjega Kitajca in do zadnjega Rusa. Položaj je brez dvoma tak, da bo treba še nadalje sprejemati udarce sil trojne zveze, dokler ne bo izveden oboroževalni načrt, ki bo ustvaril »združenim narodom« veliko nadmoč nad silami trojne zveze. Medtem pa morajo Amerikanci delati s čudovito vztrajnostjo in se odpovedati vsemu ugodu in tolažbo, da bo potem njihova žrtev tem slavnjejša. Roosevelt je tudi napovedal posledice, ki bi jih povzročila izguba sedanje vojne Združenim državam in je priznal, da je bila vojna proti Japonski strateški cilj Združenih držav že 40 let. Zato ga je treba vprašati, če je še

Japonci zasedli Pegu v Birmaniji in otok Bali

Vedno bliže Rangoonu — Otok Java že četrtič bombardiran — Življenje v Singapurju poteka zopet mirno

Rim, 24. febr. AS. Angleži so sporočili, da so Japonci zasedli Pegu. S tem je zelo poslabšan položaj Rangoona, ker poteka fronta le še kakih 60 km daleč od birmanske prestolnice.
Tokio, 24. febr. AS. Srečno japonsko izkrenje na otoku Bali in popolna zasedba Dempasarija, ležečega na skrajni jugovzhodni točki tega otoka, je še bolj približala Japonce Surabaji, od katere so le še 350 km oddaljeni. Pomorski spopad v Lompoški ožini potrjuje, koliko važnost so Nizozemci polagali na otok Bali. Japonci bodo na tem otoku popolnoma odsekali nizozemski arhipelag od Bangermassina in Balijsa, od Bangka in Palembanga.
Bangkok, 24. febr. AS. Angleška brzjavna poročila iz birmanske prestolnice Rangoona pravijo, da se je položaj v zadnjih 24 urah hudo poslabšal. Izdani so bili potrebni ukrepi za primer, če bi bilo treba Rangoon zapustiti. Japoncem se je posrečilo prebresti reko Biling na široki črti. Vsi protinapadi jih niso mogli zavreti, da ne bi razširili in utrdili svojih mostišč. Zadnje straže varujejo umik zaveznikov čet ob reki Zitang, ki tvori zadnjo obrambno črto, katero je mogoče držati

pred Rangoonom. Sedanja bitka se razvija prav malo od tega mesta in sodelujejo v njej na obeh straneh znatne sile.
Tokio, 24. febr. AS. Dopisnik lista »Asahie« poroča iz Singapurja, da so življenje v mestu mirno nadaljuje po aretaciji okoli 3000 Kitajcev, agentov Cungkinga, in po razpustu društev in pa družb, ki so delale v prid Čangkaikku. Takoj so zopet odprli skladišča, ko so malajski gasilci popolnoma pogasili požare v dokih. Italijanski, nemški, francoski, romunski in madžarski državljani, ki so bili zaprti, so bili spušteni na svobodo in so se v sodelovanju z japonskimi oblastmi podali na delo. Hotel »Casssey« so spremenili v vojaško bolnišnico, kjer je 4000 ranjenih angleških vojakov, 1190 angleških civilistov in 92 žensk, ki so vsi pod zaščito japonskih oblastí.
Tokio, 24. febr. AS. Agencija Domei poroča, da je velik oddelek japonskih bombnikov včeraj že četrti dan bombardiral otok Java. Sestrelil je 23 nasprotnikov letal, med njimi 17 velikih letal. Na tleh pa je bilo zažganih še drugih 7 letal. Ena letalo vrste »Blenheim« je bilo sestreljeno ob južni obali Sumatre, zažgane so bile vojašnice in skladi-

šča na letališču v Bandoengu. Hkratu so spremeljevalna letala začela biti boj s 14 nasprotnikovimi letali. Ker so bile pri bitki navzoče zelo velike skupine oblakov, ni bilo mogoče ugotoviti nasprotnikovih izgub.
Tokio, 24. febr. AS. Japonski oddelki na Sumatri napredujejo na jugovzhod od letališča Palembanga in so včeraj ob 23.30 zasedli Lahad, važno vojaško železniško postajo, ki leži 80 km od gorskega grebena Barison. Ta greben obvladuje južno pobočje otoka Sumatre.
Tokio, 24. febr. AS. Agencija Domei poroča, da je bilo 18 nasprotnikovih letal uničenih na tleh, naprave na letališču pa zažgane, ko so japonska letala včeraj napadla holandsko letališče Buitenzor, južno od javanske prestolnice Batavije. Nad Batavijo je včeraj priletela velika skupina japonskih letal, ki so se razdelila v dve skupini. Ena je napadla mestno letališče, druga pa letališče Buitenzor.
Bern, 24. febr. AS. Po novicah iz Sydneya je položaj v Avstraliji tako težak, da v uradnih vojaških krogih izključujejo možnost, poslati pomoč na Java.

Boji na vzhodu se nadaljujejo

Več sovjetskih vlakov uničenih — Letalski napad na Sebastopol — Pred ameriško obalo potopljenih zopet 8 sovražnih ladij

Nemško vojno poročilo
Hitlerjev glavni stan, 24. februarja. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:
Na različnih delih vzhodnega bojišča so oddelki suhozemskih vojske in letalstva tudi včeraj onesposobili sovražne napade. Oddelki letalstva nadaljujejo z razbijanjem sovjetskih železnic. Jugovzhodno od Ilmenskega jezera je bilo uničenih več vlakov in težko so bili zadeti deli mурmanske železnice. Pri nočnih napadih nemških bojnih letal na trdnjavo Sebastopol so nastali veliki požari.
V času med 20. in 23. februarjem so Sovjeti izgubili 83 tankov.
V Severni Afriki je bilo pri spopadih med ogledniškimi oddelki uničenih nekaj angleških oklepnih vozil. Uspešni so bili zračni napadi na sovražnikovo zaledje in na njegove motorizirane kolone. Nemški lovci so v zračnih bojih sestrelili vzhodno od Solluma štiri angleška letala.
Na otoku Malti so bile ponoči in podnevi bombardirane naprave na letališčih ter protiletalski topovi.
Kakor je bilo že v posebnem poročilu omenjeno, so nemške podmornice na Atlantskem morju pred ameriško obalo potopile osem nadaljnjih ladij s skupno 63.000 tonami, med njimi pet petrolejskih ladij.

Pri poletih posameznih bombnikov nad Nemčijo je mornariško topništvo v zgodnjih jutranjih urah 24. februarja sestrelilo eno sovražno letalo.
Berlin, 24. februarja. AS. Nemški daljnostrelni topovi so obstreljevali sovražne ladje v Rokarskem prelivu.
Berlin, 24. febr. AS. »Zwölf Uhr Blatt« poroča, da so boljševiki 22. februarja na leningrajskem

bojišču, kjer so obkoljeni, izvedli zelo silovit napad s topniško pripravo, toda po nekajurni besni bitki so bili sovjetski vojniki odbiti in razpršeni ter so zapustili na bojišču mnogo mrtvih in ranjenih. Na srednjem odseku vzhodnega bojišča se bore nemške čete proti nasprotniku in so vkljub težkemu terenu in snežnim nevihtam obkolile sovražne sile, ki so se zarile v nemške črte. Sovražnik je skušal zlomiti obroč s 33 napadi, toda na koncu bojev so imeli Sovjeti 1600 ujetih in 3600 mrtvih.
Berlin, 24. febr. AS. Nemška uradna poročevalska agencija objavlja, da je bilo v času med 15. in 22. februarjem uničenih 335 sovjetskih letal; dve tretjini so sestrelila letalska letala v zračnih bojih, v istem času so Nemci izgubili samo 22 letal.

Maršal Keitel v Bratislavi

V novi Evropi ni razlike med velikimi in malimi narodi

Bratislava, 24. februarja. AS. Včeraj zjutraj je dopotoval v Bratislavo načelnik nemškega glavnega generalnega štaba maršal Keitel, ki sta ga na Slovaško povabila vlada ter vojni minister general Čatloš. Slavnega gosta, ki so ga spremljali visoki častniki iz vrhovnega poveljstva, so na postaji v Bratislavi sprejeli zastopniki slovaške vlade ter diplomatski zastopniki prijateljskih in zaveznikov držav. Ko je nemški poveljnik pregledal častno četo ter oddelke nemške vojske na Slovaškem, je odšel v predsedniško palačo. Tam ga je sprejel predsednik republike, s katerim je imel dolg in prirečen pogovor.
Slovaški tisk kar najmočneje poudarja pomen tega dogodka in podčrtava, da gre za nov

dokaz orožnega bratstva med mlado slovaško državo ter med veliko Nemčijo, bratstvo, ki je posvečeno s krvjo v boju zoper skupnega sovražnika. To je tudi jasen dokaz vsem nejevernim, da hierarhični red v novi Evropi ne pozna nobenih razlik med velikimi in malimi narodi.
Maršal Keitel je včeraj obiskal predsednika slovaške republike dr. Tisa ter predsednika slovaške vlade in zunanjega ministra dr. Tuko.

V Turčiji so vznemirjeni zaradi Crippsa

Carigrad, 24. febr. AS. List »Batanc«, ki v raznih okoliščinah ni skril naklonjenosti do Anglije in Amerike, napada Crippsa, ki je govoril o Turiji, da mora imeti Sovjetska Rusija »strateške meje«. List piše, da vlada nemir po celi Turčiji, ki ima vzrok čutili se ogroženo, čeprav njene meje niso napadene. List dodaja, da tisti, ki so vrgli nemir med duhove govore, da mora imeti Sovjetska Rusija strateške meje, niso pripadniki propagande narodov Osi, marveč je to angleško politično ime, ki se ni streslo ruskega prahu s svojih čevljev. Sovjetska Rusija in Anglija sta na napačni poti v času, ko bo pomlad prinesla številne važne dogodke.

Prvi napad na ameriško celino

Rim, 24. febr. AS. Angleška uradna poročevalska agencija poroča iz Newyorka: Sinoči je nek velika podmornica bombardirala neki kraj na kalifornijski obali. Podmornica je bila poldrug kilometra od obale in je streljala kakih 20 minut. Kalifornijski guverner je izjavil, da je izstrelila okoli 25 granat. Imela je pet ali šestpalčne topove. Tako je bila ameriška celina v tej vojni prvič neposredno napadena. Bombardiranje je bilo v času, ko je Roosevelt govoril po radiu.

Manevri na Švedskem
Stockholm, 24. februarja. AS. Včeraj so se na Jütlandu začeli veliki zimski manevri švedske vojske, kakršnih po številu vojaštva in množini vojnega gradiva doslej na Švedskem še niso videli. Upozorili so navidežno bitko na sneženem ozemlju pri velikem mrazu. Nastopili so tudi smučarji, specializirane čete, tanki, topništvo in razno drugo moderno orožje.

Vrhovni madžarski poveljnik na obisku v Bolgariji

Sofija, 24. febr. AS. Včeraj je dopotoval v Sofijo na tridnevni uradni obisk načelnik glavnega štaba madžarske vojske general Szombathelyi. Spremljajo ga še štiri drugi generali. Madžarskega gosta je na postaji sprejel načelnik bolgarskega generalnega štaba general Lukaš, razen njega pa še poveljnik sofijske posadke, madžarski poslanik v Sofiji ter zastopnik bolgarskega zunanjega ministra. Pri prihodu so bili navzoči tudi italijanski, nemški in japonski vojaški odposlanec.
Načelnik madžarskega glavnega štaba je včeraj obiskal predsednika bolgarske vlade, zunanjega ministra in vojnega ministra. Vojni minister general Daskalov je madžarskemu gostu snoči pri-

redil slovesno večerjo. Danes se bo vrhovni poveljnik madžarske vojske udeležil v Sofiji vojaške parade, jutri pa bo obiskal glavne vojaške naprave na deželi.

Bolgarski kralj sprejel madžarske goste

Sofija, 24. febr. AS. Kralj Boris je sprejel načelnika madžarskega generalnega štaba generala Szombathelyja s spremstvom. Kralj je madžarskim gostom podelil visoka odlikovanja. Vojni minister general Daskalov jim je priredil svečano kosilo, ki se ga udeležil tudi ministrski predsednik Filov, notranji minister Gabrovski, načelnik generalnega štaba bolgarske vojske, madžarski poslanik v Sofiji in druge visoke osebnosti.

Potopljen ameriška ladja

Buenos Aires, 24. febr. AS. Mornariško ministrstvo Združenih držav poroča, da je bila na islandski obali potopljena stražarska ladja »Alexander Hamilton«, ki je imela 2141 ton. Le nekaj članov posadke so lahko rešili.

Z vsega sveta

Romunija
Ob udeležbi generalnih guvernerjev Čezdnje-
strja in Besarabije ter zastopnikov romunske in
nemške vojske so odprli železniški most na Dnje-
stru med Tigino in Tiraspolom.

Francija
V Marseillski plinarni je prišlo do silovite
eksplozije. Število žrtev je večje kakor so v za-
četku mislili. Do sedaj so potegnili izpod ruševin
14 mrtvih, 30 hudo ranjenih in veliko lažje ran-
jenih. Pogrešajo mnogo delavcev iz plinarne. Eksplo-
zija je bila tako močna, da se je cela plinarna
podrla.

Španija
Včeraj zjutraj je umrl v Madridu upokojeni
general Nicola Franco Salgado, oče generala
Franca, sedanjega španskega državnega voditelja.
Pripadal je španski mornariški upravi. Kot upoko-
jenec je živel v Madridu. Ze nekaj dni je imel
gripo, ki se je prejšnjo noč nenadoma poslabšala,
tako da je bolnik umrl. Po odredbi generala Fran-
ca so bili posmrtni ostanki njegovega očeta prene-
seni v njegovo rezidenco, kjer so postavili
mrtvaški oder. Iz Lisbone se je z letalom pripeljal
njegov drug sin Nicola Franco, španski poslanik
na Portugalskem.

Turčija
V Turčiji so ustanovili poseben urad za zu-
nanjo trgovino, kateremu nameravajo zvišati glav-
nico od 5 do 10 milijonov turških funtov. S tem
denarjem si bodo nabavili živilske zaloge za mo-
rebitno stisko.

Švica
Italijansko-švicarski krožek v Luganu je po-
slal Duceju večjo vsoto denarja, ki so jo zbrali
njegovi člani za sirote junaških branilcev Gon-
darja.

Uradni razglasi

Ureditev telesne vzgoje v šolah pokrajine

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XX št. 291 in

smatrajoč za umestno, da se v pokrajini uredi šolska telesna vzgoja ter določi razmerje med šolo in italijansko liktorsko mladino v Ljubljani,

odreja:

Člen 1. Strokovno vodstvo telesne vzgoje v šolah vseh vrst in stopenj v Ljubljanski pokrajini je poverjeno Italijanski liktorski mladini v Ljubljani (G. I. L. L.-u).

Člen 2. V vseh razredih ne glede na vrsto in stopnjo se poučuje telesna vzgoja po dve uri na teden, izvedeni v 3., 4. in 5. razredu učiteljskega, v katerih se doda tedensko še tretja ura za teoretični pouk in za poveljniški tečaj.

Vaje, skušnje in tekme na področju telesne vzgoje se lahko prireajo obvezno tudi izven urnika in zunaj šolskih prostorov.

Člen 3. Zaradi popolnitve v sestavi oddelkov se smejo k pouku združiti po dva ali več razredov, tudi iz različnih šol.

Člen 4. Uporabljenj telovadnice in za telesno vzgojo določenih prostorov ureja GILL, ki odloča o tem sporazumno z upraviteljem šole ali poslojpa, h kateremu spada.

Člen 5. Učitelj telesne vzgoje se udeležuje razrednih konferenc in vseh zborovanj učiteljskega zbora zavoda, kateremu je dodeljen.

Če je po izpitnem redu določena skušnja iz telesne vzgoje, je učitelj telesne vzgoje član izpitne komisije in se udeležuje vsega njenega poslovanja.

Člen 6. Učenci in učenke si morajo med urami telesne vzgoje, za tekme, skušnje in vaje obleči krog, ki ga predpiše GILL. Člani Italijanske liktorske mladine v Ljubljani nosijo športni krog tega društva.

Člen 7. Vse zunanje prireditve, pri katerih bi nastopali skupno z učenci javnih ali zasebnih šol, z izjemo strogo šolskih ali verskih prireditev, se morajo organizirati sporazumno z GILL-om.

Člen 8. Popolne in delne oprostitve od pouka telesne vzgoje dovoljuje GILL.

Učenci učiteljske se nikakor ne morejo oprostiti.

Člen 9. Določbe te naredbe se uporabljajo počenši s šolskim letom 1941-1942.

Ljubljana dne 19. februarja 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Imenovanje strokovnjaka pri Zvezi svobodnih poklicev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi svoje naredbe z dne 19. februarja 1942-XX, št. 29,

odloča:

Fašist dott. Angiolo Fabbri je odrejen, da kot strokovnjak podpira organe Pokrajinske zveze svobodnih poklicev in umetnikov Ljubljanske pokrajine, kakor tudi podrejene sindikate, ustanove in zavode, in sicer s področjem, določenim v naredbi z dne 19. februarja 1942-XX, št. 29.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 21. februarja 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Ustroj športa v Ljubljanski pokrajini

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XX št. 291,

smatrajoč za umestno, da se preuredi šport v Ljubljanski pokrajini preko ustanove, ki bi vodila njegovo vključitev in delovanje, in

Ljubljansko Barje bo letos cvetelo

Velike prednosti, ki se obetajo od gojenja sončnic na Barju

Ljubljana, februarja. Jeseni lanskega leta je ljubljansko časopisje mnogo pisalo o pomenu Ljubljanskega barja, ki predstavlja sedaj, ko je Ljubljana že regulirana ter se pospešuje tako regulacija hudournikov, kakor tudi izboljšanje zemlje, eno samo veliko poljedelsko rezervno Ljubljanske pokrajine, rezervno, ki je bila dosedaj sorazmerno le malo izkoriščena. Poljedelske kulture so se na Barju gojile bolj ekstenzivno, manj pa intenzivno. Res je sicer, da so odveč razne domneve, da bi se na Barju dale gojiti velike žitnice, tako, da bi na Barju pridelali dovolj pšenice, rži in drugih žitaric. Niti eden posestnikov dandane na Barju ne prideluje zase žita dovolj, temveč ga mora vsakdo še kupovati. Barjansko zemljo bi bilo treba na debelo pognojiti, da bi uspevalo žito na njej, pa še tedaj le bolj slabo. Bolj primerna je barjanska zemlja za korožo, ki je res precej pridelajo na Barju, toda koroža zahteva tudi tam dovolj gnojila in dela. Bolj pa se bo izplačala in bolj koristna bo nova kultura, ki jo bodo letos na veliko gojili na Ljubljanskem barju.

To je kultura sončnih rož ali sončnic. V današnjih časih bo nova kultura izredno mnogo prispevala k prehrani Ljubljanske pokrajine. Za druge oljnice, kakor za ogrščico in repico, Barje ni primerno; nekoliko bolj primerno je za buče, najbolj pa za sončnice. Sončnice dajejo izredno okusno olje in zelo velik odstotek, okoli 35% od semena. Iztisnjene pogače pa so močno krmlilo za vse živali. Ker olje obstoji samo iz ogljika, kisika in vodika, se s pogačami vrnejo vse rudninske snovi kmetiskemu gospodarstvu, stebala sončnic so izvrstno kurivo, preostali pepel pa zopet izvrstno gnojilo. Da, celo listje sončnic je izvrstna piča za vse živali, od domačih zajcev do krav in konj.

Za Barje je sončna roža že zaradi tega primerna, ker tako rekoč osušuje barjansko zemljo. Potrebneje namreč zelo veliko vode, ki jo izhlapeva. Kjer raste sončnica, kmalu izginejo nezdružive luže in mlake. Povrh tega se je na Barju močno razrasla preslica. Preslica je trdoživ plevel, ki ga je bilo dosedaj na Barju vsako leto vedno več. Nobeno sredstvo ni pomagalo proti preslici, zakaj čim je poljedelec očistil nekaj kvadratnih metrov zemlje preslice, je na drugi strani zrastle dvakrat toliko. Sovražnik preslice pa je zopet sončnica. Sončnica odvzema preslici vodo, njene ko-

smatrajoč, da gre ta naloga italijanskemu nacionalnemu olimpijskemu odboru (Comitato Olimpico Nazionale Italiano — CONI),

odreja:

Člen 1. Slovenska športna zveza se preosnuje v »Pokrajinski odbor Italijanskega olimpijskega odbora — CONI« in deluje po predpisih naslednjih členov.

Člen 2. Pokrajinski odbor CONI-ja je podrejen nadzorstvu zaupnika CONI-ja, ki biva v Ljubljani in čigar naloga je, skrbeti za ustroj, razvoj in ureditev športnega delovanja v pokrajini po navodilih Visokega komisarja.

Člen 3. Vse športne zveze Ljubljanske pokrajine, in to: Lahkotletska zveza, Nogometna zveza, Zimsko-sportna zveza, Kolesarska zveza in Lovska zveza so podrejene Pokrajinskemu odboru CONI-ja.

Temu odboru so poleg tega podrejeni pokrajinski predstavniki tistih športov, ki nimajo svoje zveze, in dobe naslov športnih komisarjev, in sicer za plavalni šport, tenis, težko atletiko, sabljanje, streljanje na golobe, jahalne športe, veslanje in čolnarjenje, telovadbo, boksanje, motociklistiko, košarko, hokej in koleščni tek.

Pokrajinskemu odboru so podrejeni tudi predstavniki športnih služb: športne naprave, športniški zdravniki in časomeri.

Člen 4. Nobeno novo športno društvo se ne sme ustanoviti v pokrajini brez izjave zaupnika CONI-ja, da ni zadržka po dobljenem mnenju Pokrajinskega odbora in brez predhodne odobritve kr. kvesture.

Prav tako se ne smejo športna društva spajati brez odobritve zaupnika CONI-ja po dobljenem mnenju Pokrajinskega odbora.

Člen 5. Za vsa športna društva je obvezen vpis pri ustreznih zvezah ali pri ustreznem športnem komisariju za šport, ki ga gojijo.

Kdor želi nastopati na tekmovanjih, mora biti vpisan v kako športno društvo in mora imeti za udeležbo pri tekmah dovolilnico, ki jo izda pristojna športna zveza ali pristojni športni komisar.

Člen 6. Za vsakršno športno prireditev je potrebna odobritev Pokrajinskega odbora CONI-ja.

Prošnjo v dvojniki in vidirano po pristojni zvezi ali pristojnem športnem komisariju, je treba pravočasno vložiti pri Pokrajinskem odboru, ki jo po svoji odobritvi najmanj pet dni pred prireditvijo pošlje kr. kvesturi zaradi potrebne policijske dovolitve.

Člen 7. Pokrajinski odbor CONI-ja sestoji iz predsednika, tajnika, predsednikov športnih zvez, športnih komisarjev in predstavnikov športnih služb.

Člen 8. Predsednika in tajnika Pokrajinskega odbora, predsednike zvez in športne ko-

Novo mesto, februarja.

V prvih desetletjih 18. stoletja o nekdanjem blagostanju Novega mesta ali Rudolfovega, kakor so ga takrat uradno nazivali, ni bilo več sledu. Gospodarstvo je šlo rakovo pot, nekdanji mestni privilegiji niso več donosali lepih dohodkov in mesto ter meščanstvo sta se znašla v veliki revščini, iz katere sta se hotela za vsako ceno izvleči in sta zato neprenehoma pritiskala na cesarsko oblast, da bi jima pomagala. Na prestopane prošnje Novomeščanov jim je Marija Terezija leta 1744 poslala svojega odposlanca vicedoma Orzona, ki je obupan meščanom svetoval, naj zaprosijo za gimnazijo. Meščani so se te misli oklenili ter cesarico takoj prosili, naj bi jim v frančiškanskem samostanu osnovala javne latinske šole, s čimer bi jim bilo zelo pomagano. Dijaki bi jim namreč použili poljske pridelke, ki jih doslej niso spravili v denar in marsikateri meščan bi si prislužil svoj kruh, ker bi mogel jemati dijake na hrano in stanovanje. Meščanom bi pa bilo pomagano tudi zato, ker jim ne bi bilo treba več svojih dijakov pošiljati v druge kraje in denar bi ostal doma. Cesarica je prošnjo meščanom uvaževala, zahtevala je

misarje imenuje Visoki komisar na predlog zaupnika CONI-ja.

Predsednike športnih društev imenuje zaupnik CONI-ja na predlog Pokrajinskega odbora.

Člane upravnih odborov zvez imenuje zaupnik CONI-ja na predlog predsednikov ustreznih zvez po dobljenem mnenju Pokrajinskega odbora.

Člane upravnih odborov športnih društev imenuje Pokrajinski odbor na predlog njihovih predsednikov.

Sedanji voditelj bivše Slovenske športne zveze, zdaj Pokrajinski odbor CONI-ja, športnih zvez in športnih društev kakor tudi sedanji športni komisarij ostanejo na svojih položajih.

Člen 9. CONI-jev zaupnik izdela pravilnik o poslovanju Pokrajinskega odbora in o njegovem bodočem delovanju ter ga predloži Visokemu komisariju v odobritev.

Člen 10. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 20. februarja 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Imenovanje predsednika Zveze svobodnih poklicev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi svoje naredbe z dne 19. februarja 1942-XX, št. 29,

odloča:

Za predsednika Pokrajinske zveze svobodnih poklicev in umetnikov Ljubljanske pokrajine se imenuje g. inž. Milko Pirkmajer.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 21. februarja 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Ustanovitev Zveze svobodnih poklicev

»Službeni list« za Ljubljansko pokrajino objavlja v svoji 15. številki z dne 21. febr. 1942-XX med navedbami Visokega komisarja naredbo o ustanovitvi Zveze svobodnih poklicev in umetnikov in preureditvi zbornice in društev svobodnih poklicev in umetnikov Ljubljanske pokrajine. Naredba obsega 11 členov in jo bomo v celoti objavili v prihodnji številki. Za predsednika Zveze je imenovan inž. Milko Pirkmajer, za strokovnjaka pa fašist dott. Angiolo Fabbri.

Novomeški študent je bil nekdanj velik gospod

le, da gimnazija državi ne sme naložiti nobenih stroškov in da se morajo zato meščani zavzeti, da bodo frančiškonom sami plačevali posebno odškodnino. Skrajša so se meščani skušali plačevanju odškodnine izmakniti, kasneje pa so s težkim srcem le prevzeli obvezo, da bodo frančiškonom letno plačevali 300 goldinarjev in poleg tega gimnazijskim učiteljem vsak teden pošiljali 12 funtov mesa.

Prvo šolsko leto se je pričelo 3. novembra leta 1746, torej pred 196 leti. Takrat je gimnazija imela samo še tri profesorje. V prvih dveh razredih je poučeval p. Romuald Laurin, v 3. in 4. p. Ildefons Karner, v 5. in 6. pa p. Chrysolog Raichel, prefekt ali nekaj ravnatelj pa je bil takratni gvardian p. Bogomir Pfeifer. Vseh šest razredov so odprli istočasno. V vseh razredih pa je bilo vsega skupaj le 66 dijakov, od teh le 16 Novomeščanov, nekaj Hrvatov, Stajcejev, Ljubljancev in celo Tirolcev. Nič čudnega ni, če je med prvimi dijaki bilo tako malo Novomeščanov, saj so meščani cesarici jasno povedali, da jim do gimnazije ni zaradi šolanja njihovih otrok, marveč le zaradi gmotnega dobička, ki so si ga od latinske šole obetali.

Novomeščani so svoj cilj dosegli, v mesto so dobili študente in bili so zadovoljni. Za gimnazijskega predstojnika in za mestnega sodnika pa so študenti prišli hude skrbi. Tako namreč odgovornar popisuje življenje prvih novomeških študentov:

Dijaki, ki so zahajali prvi čas v gimnazijo, niso bili najboljši. Njihovo vedenje je bilo zelo slabo. Že v drugem letu so morali zavod zapustiti trije šestosolci in en petosolec, ker so bili ponočnjaki, pijanci, pretepači, trgovci, ki so se svojim profesorjem po robu postavljali. Vsi trije so bili pritepenci z drugim gimnazij.

Mlada gimnazija se je morala boriti z marsikatero težavo, med katerimi so eno povzročili ljubljanski jezuiti, ki jim nikakor ni bilo po volji, da so novomeški frančiškani dobili svojo gimnazijo. Zato so jim ob vsaki priliki delali sitnosti, tako je vsaj sumil takratni novomeški gimnazijski prefekt, ki je ljubljanskim jezuitom očital, da bi radi ugonobili novomeško gimnazijo. To nasprotstvo med ljubljansko in novomeško gimnazijo je šlo tako daleč, da so na ljubljansko prav gotovo sprejeli dijaka, ki je bil izključen iz novomeške šole. Hude skrbi je novomeškemu gimnazijskemu predstojniku povzročal tudi prvi glavar okrožnega glavarstva, ki je bilo v Novem mestu ustanovljeno leta 1749. Ta okrožni glavar, Wolf Adam pl. Eberberg, si je namreč prisvajal tudi nadzorstvo nad gimnazijo in s tem povzročil nemalo sporov, ki so profesorjem in prefektu grenili življenje in šolsko delo. Hudo preglavico jim je povzročil leta 1758, ko je ukazal tedanjemu mestnemu sodniku Ignaciju Polcu zapreti mestna vrata, meščane pa pozvati, naj se s cepci in poleni oboževani zberajo pred rotovžem. Mestni sodnik je res mestna vrata zaprl, meščani pa so se zbrali pred rotovžem, odkoder jih je mestni sodnik vodil po mestnih ulicah in z njimi z žaljivimi vzkliki demonstriral proti dijakom, ki so zaradi poznih ure večino bili doma. Slabši dijaki in oni, ki so bili iz drugih krajev, pa so sedeli v krčmi pri kozarcu vina in se poslavljali od šolskega leta. Ko so zaslišali krik in vik po mestnih ulicah, so radovedni stopili na cesto pogledat, kaj se dogaja. V tistem trenutku pa je že razjarjena množica navalila nanje in nekatere od njih odpeljala v ječo. Naslednji dan jih je mestni sodnik dal pripeljati predse, ko pa je spoznal, da so nedolžni, jih je poslal domov. To razburjenje proti dijakom je povzročila črna deska pred rotovžem, na katero so nabijali magistratne in cesarske ukaze. Noč pred to meščansko demonstracijo je to desko

Gospodarstvo

Revija o ljubljanskem velesejmu

Ljubljana, 24. februarja.

Visoki komisar je sprejel fašista Rodrigu-eza in Nicotera, ki sta mu izročila posebno številko revije, ki je bila izdana ob priliki ljubljanskega velesejma. Visoki komisar je izrazil svoje zadovoljstvo nad to izdajo, ki podaja jasno in zadostno sliko in sestav velesejma v Ljubljani, ki je bil prvi pod pokroviteljstvom Liktorija.

Svetovna letina pšenice 1941

Mednarodni zavod za kmetijstvo v Rimu je izdal pregled o letini pšenice leta 1941, iz katerega posnemamo:

V vsej Evropi so napravili vse potrebno za povečanje domače proizvodnje pšenice. Kljub raznim težavam je bil tudi ta cilj dosežen. Računajo, da je znašala površina, posejana s pšenico, 31 milij. ha, dočim je leta 1935 32 milij. hektarjev.

Računajo, da je znašal evropski pridelek pšenice lani 400 milij. met. stotov, dočim je leta 1940 znašal samo 360 milij. Pridelek na 1 ha cenijo na 12,9 met. stota, dočim je leta 1940 znašal 12, leta 1939 pa celo 14,8 stota pri skupnem pridelku 465 milij. stotov na 31,3 milij. ha.

Za ostale celine so objavljeni bolj redki podatki, vidi pa se, da sta imeli severna in srednja Amerika slabšo letino, isto velja tudi za južno Ameriko.

Bolgarska narodna banka izkazuje v lanskem letu povečanje obkoka bankovcev od 6,5 na 13,5 milij. levov, zlati zaklad pa se je povečal od 2 na 2,5 milijarde levov. Izredno so se povečale pa devizne rezerve banke, in sicer od 2,3 na 10,4 milijarde levov. Ravno tako so se znatno povečale naložbe na žirovni računih, in sicer od 2,5 na 8 milijard levov.

Zagreški Singer je dobil komisaričnega voditelja.

Pri prvi hrvatski štedilnici, ki se je konec leta 1941 odpovedala zaščiti, je bil izvoljen nov upravni odbor, za katerega predsednika je bil izvoljen Josip pl. Josipović, prvi podpredsednik pa je inž. Gjura Stipetić. V upravi so ostali samo oni upravniki svetniki, ki so doma na Hrvatskem, odpadli pa so člani iz Ljubljane, Beograda in Sušaka ter nekateri iz Zagreba. V upravnem svetu se nahajajo tudi zastopniki Batinli tvornice in paroplovni družbi iz Dubrovnika.

V trgovinski register je bila vpisana novoustanovljena družba Lesna industrija in trgovina d. d. z glavnico 2 milij. kun. — Dalje je bila vpisana v trgovinski register »Hoyer«, industrijska in trgovska d. d. v Zagrebu, ki se bo petala s proizvodnjo in prodajo raznih predmetov iz elastičnega betona po patentu Hoyer.

Sana, d. d. za industrijo gipsa in umetnih gnojil v Zagrebu, izkazuje za leto 1940 izgube 777.782 din, dočim je leto 1941 dosegla čistega dobička 2.241 kun.

Mlekarska centrala v Osijeku. Mlekarska zajednica v Zagrebu je sklenila zgraditi mlekarstvo centralo v Osijeku.

Novosadska Srbska trgovska banka je izpremenila svoj naziv v Bačka trgovska banka d. d., Novi Sad.

Kovine, ki so važnejše kot zlato. Veliko zanimanja je vzbudila vest, da je avstralska vlada sklenila začeti proučevati vprašanje ustavitve proizvodnje zlata, da bi na ta način opustila delovne sile za proizvodnjo kovin, ki so za vojno važnejše kot zlato. Omeniti je, da je znašala leta 1940 avstralska proizvodnja zlata 1645 milij. unč.

»Umetne« srebrne lisice. Iz Osla poročajo, da so norveški rejci napravili poskuse križanja pri srebrnih lisicah in so dosegli novo vrsto kože, ki je dejansko podobna srebrni lisici. Zadrževanje je bila na Norveškem vedno v časti. Že leta 1807 so imeli na Norveškem okoli 41.000 zajcev, leta 1933 pa že 300.000, danes pa jih je gotovo že pol milijona. Računajo, da so zajci lani 15 milij. kg mesa in so za kožo rejci dobili okoli 45 milij. kron. Povprečna cena za navadno kožo znaša 5 kron.

Načrt za srbsko kmetijstvo. Poročali smo že, da je srbska vlada izdelala načrt za povečanje kmetijske proizvodnje. Poleg že navedenih ukrepov namerava zvišati tudi površino pod pivovarskim ječmenom na 4000—5000 ha. Vsak kmet mora obdelati 5% svojih polj s krompirjem, ker je bila doslej proizvodnja krompirja v Srbiji zelo majhna.

Japonski valutni sklad je po odredbi pristojnih oblastev stopil v likvidacijo. Ustanovljen je bil leta 1938 z glavnico 300 milijonov jenov, da se loči od zlate rezerve. Zaradi zmrznjenosti japonskih terjatev v Angliji in Ameriki je sedaj ta sklad izgubil svoj pomen. Poleg tega je večina tega sklada šla za nakupe Japonski nujno potrebnih nabav.

vzela, našli pa so je drugo jutro privezano na »pranger«, na katerega so zločince privezovali občinstvu v posmeh. Ker burkežev, ki so si privoščili to šalo z razglasno desko, niso gloili iz taktnosti, so dejanja obdolžili študente. V eno nočnem zaporu študentom sicer ni bilo nič hudega, toda prefekt se je čutil prikrajšanega v svojih pravicah. Kaznovanje dijakov je bilo namreč dovoljeno le njemu, sar mu je bilo zagotovljeno s privilegijem Marije Terezije. Ker sta okrožni glavar in mestni sodnik segla v njegovo področje, se je pritožil pri najvišji deželni oblasti, ki je uvedla preiskavo in poslala zaradi tega v Novo mesto svojega komisarja. Na podlagi njegovega poročila je deželna oblast okrožnemu glavarju poslala odlok, s kaj zanimivo vsebino, ki je brez dvoma bila prijetno maziho ne le za prefekta, marveč tudi za takratne študente. Takole se glasi znameniti odlok: »Skrb za odpravo ponočnega rogovljenja je sama na sebi prava in dobra, a preiskava je jasno dokazala, da vizitacija, ki se je vršila 18. septembra po povelju okrožnega glavarja na tako nenavaden način in s pomočjo mestnega sodnika in več meščanov, ni bila odrejena s pravim razumom in iz dobrega namena, ampak edino s pristranskim mislijo, da bo nenavadni ponočni vrišč privabil več fantov na prosto ter ponudil priliko, da nekatere zapro. To se je tudi zgodilo; res so nekatere dijake po krivem prijeli, jih drugi dan zaslišali, in ker se jim ni moglo nič slabega dokazati, so jih spet izpustili. K temu naj se še dostavi, kar je priznal mestni sodnik sam, da se je namreč oborožil s puškami in da ga celo ni bilo strah, s pištolo streljati za enim izmed študentov.«

Tako je višja oblast dala prav gimnaziji, kar je med novomeškimi študenti gotovo izzvalo veliko navdušenje in veliko zbadljivih opazk na račun okrožnega glavarja.

Drole ne novice

Koledar

Sreda, 25. februarja: Kvatre: Valburga, devica in opatica; Feliks III., papež; Cezarij, spoznavalec; Serapijon, mučenec.
Četrtek, 26. februarja: Matilda, devica; Viktor, spoznavalec; Aleksander, škof; Nestor, škof in mučenec; Sebastijan, spoznavalec.

Pogreb pesnika Silvina Sardenka

Ljubljana, 23. t. m.

Danes dopoldne je bil pogreb stolnega kanonika dr. Alojzija Merharja, znanega slovenskemu književnemu svetu pod imenom Silvina Sardenka. Krsto s telesnimi ostanki pesnikovi in izpred njegove kanoniške hiše pospremljen v stolnico prevz. škof dr. Rožman v družbi celotnega zbora stolnih kanonikov ter je tudi prisostvoval v koru slovesni maši zadušnici, ki jo je daroval generalni vikar Nadrah. Pogrebne svete maše v stolnici so se udeležili sorodniki pokojnega, njegovi prijatelji in znanici, ter mnogo občinstva, ki je vzbujalo pesnikovo živo besedo pri raznih kongregacijah in v knjigah. Tudi mnogo književnikov se je tu poslovilo od svojega tovariša. Videli smo dr. Preglja, dr. Lovrenčiča, prof. Šolarja, Jalna, Šaliha, urednika Doma in sveta; od njegovih davnih srednješolskih tovarišev pa pisatelja Kraigherja itd. Po sveti maši so kredo položili pred stolnico na avtofurgon, in jo v spremstvu stolnega kapitlja v avtih prepeljali v Dravljah, kjer je želez biti pokopan ob svoji materi na tamšnjem pokopališču.

Pogrebne obrede v Dravljah je vodil tudi generalni vikar Nadrah ob asistenci vsega kapitlja. Krsto so iz romarske cerkve sv. Roka, kjer je bilo kratko opravilo, prenesli na lepo pokopališče ter jo položili v zemljo ob stran pokojnikov matere. Pogreba v Dravljah so se udeležili predvsem njegovi sorodniki in rojaki iz Ježice in Stožic ter književniki F. S. Finžgar, dr. F. Koblar, Janez Jalen, Severin Šali za ljudsko knjigarno, dr. Tine Debeljak za Dom in svet in »Slovenca« in drugi. Po končanih molitvah se je v imenu književnikov poslovil od pesnika Silvina Sardenka njegov prijatelj, predsednik društva slovenskih književnikov, prof. France Koblar. V kratkem, a zato polnem in iskrenem govoru se je prof. Koblar spominjal Sardenkove samotne pesniške poti v življenju in tudi smrti, ko želi počivati na tem samotnem pokopališču. S svojo pesmijo je prinesel v slovensko poezijo svoj svet s cerkvicami in oltarji, romarskimi potmi, in mladimi jutri, s Posavjem z zvonjenji in molitvijo, predvsem pa s Marijo. Ni hotel označevati njegove poezije ob tem slovesu, samo poudaril je, da Silvina Sardenko ni iskal takega življenja kakor drugi njegovi tovariši, temveč je iskal v življenju to, kar je večno. Tako je postal pesnik večnega v nas, kar naj nas spominja Boga in vodi k Njemu. Zdej počiva ob materi, ki ji je posvetil toliko pesmi. Poslovil pa se je s pesnikovim melodičnim verzom:

Oj z Bogom in Na svidenje
na rajskoblaženih vrhč,
spoznala bova se takoj
po teh objokanih očeh!

Med naletavanjem dežja in snega so se Sardenkovi prijatelji, znanci in tovariši poslovili od krste v grobu ter vrgli nanj nekaj te njegove posavske prsti, ki jo je tako ljubil.

— Telefonsko in brzojavno omrežje v Albaniji je začela sedanja uprava širiti. V večjih podeželskih krajih je uredila več novih poštinih uradov in jih med seboj povezala z odgovarjajočim omrežjem, zlasti v tiste kraje, ki so bili Albaniji nanovo priključeni. Obenem je bila vpeljana tudi neposredna brzojavna in telefonska zveza s Črno Goro.

— Velesejnov letos ne bo. Vlada je sklenila, da se za letos odpovedo vsi velesejmi in podobne razstave prireditelji. Izjemo tvori ta velesej v Milanu, ki bo od 11.—27. aprila, in obrtniška razstava v Firenzi, ki bo konec aprila. Ti dve razstavi sta bili že dobro pripravljene in bi se danja odgoditev povzročila prirediteljem preveč stroškov, poleg tega pa je vzorčni velesej v Milanu mednarodna gospodarska prireditev. — Vlada sklep utemeljuje odpoved s tem, da je treba vsa razpoložljiva prevozna sredstva prihraniti za druge važne stvari, prvenstveno pa za potrebe vojske. Za obiskovalce milanskega velesejja pa ostanejo v veljavi vse ugodnosti, katerih so bili vsa druga leta deležni.

— Na realni gimnaziji v Kočevju bo dogovorno s politično oblastjo otvoritvena služba božja v sredo, 4. marca ob 9 v župni cerkvi. Nato se

bo dijakom v šoli prebral in obrazložil disciplinski in hišni red ter razglasil urnik. V četrtek, 5. marca se bo pričel ob 8.30 redni pouk. Naroča se dijaštvu, da se brezpogojno in točno udeleži otvoritvene službe božje. — Ravnateljstvo.

— Revna družina s 7 otroki prosi za kakršne koli darove v denarju in dr. Rada bi si nabavila semena za njivo, ki jo bo brezplačno dobila v najem, pa nima nikakih sredstev. Darove sprejema uprava »Slovenca« pod »Revna«.

Ljubljana

1 Inspekcija. Včeraj dopoldne je zvezni podpoveljnik GILL-a spremljan po vodji urada za športno telovadbo, pregledoval fizično-vzgojne tečaje, ki se vršijo v raznih telovadnicah mesta. Za časa inspekcije se je voditelj zadrževal v prisrčnem razgovoru z učitelji in gojenci.

1 V vrtnarskem tečaju podružnice SVD Ljubljana 1 odpade predavanje v sredo 23. t. m.

1 Darovi. G. Martinčič Avgust je namesto venca na grob gospe Lampič Marije daroval 200 lir za Mladinsko zavetišče na Viču. Bog povrnil! Nameščenci in uslužbenici trdke Schumi so v počastitev spomina gospe Novak Ivanke darovali 254 lir za Mladinsko zavetišče na Viču, za kar se najtopleje zahvaljujemo.

1 Socialno gospodarski odbor za rejo prašičev poziva vse svoje člane na izredno važen sestanek, ki bo v sredo, 25. t. m. ob 15 v sprejemnici Marjanišča na Poljanski cesti. Udeležba obvezna za vse člane in odbor.

1 Sv. maša zadušnica za pokojnim Jožetom Arharjem, tovarnarjem iz St. Vida, se bo brala v soboto dne 28. februarja t. l. ob 7 zjutraj v cerkvi Marijinega oznanjenja v Ljubljani.

1 Pravilčno igranje »Pogumni krojaček«, uprizori v nedeljo, 1. marca ob 5 popoldne Franciškanška prosveta. Za to prvo mladinsko predstavo v letošnji sezoni vlada veliko zanimanje. Igra je namenjena predvsem našim najmlajšim, zato vabimo starše, da pripeljejo v nedeljo v franciškanško dvorano tudi svoje otroke. Vstopnice dobite od četrtka dalje v trgovini A. Stiličgaj, Franciškanška ulica 1.

1 Na koncertu znamenitega čeliste N. Brunellija bomo slišali več skladb svetovnih mojstrov napisanih za čelo in klavir, ki se bodo v Ljubljani povečini prvič javno izvajale. Brunelli je velik umetnik čeliste, ki mojstrsko obvlada svoj instrument ter ima za seboj veliko, lepo in uspešno koncertno pot, ki ga je vodila iz njegove domovine po vseh kulturnih središčih srednje Evrope. Na programu so zastopani skladatelji raznih narodnosti, zato bo program izredno pester in visoke umetniške vrednosti, ki bo dal umetniku priliko, da pokaže čustveno in virtuozno stran svojega igranja na tem kraljevskem instrumentu. Spremljal ga bo njegov stalni spremljevalec Simoncilli. Brunellijev koncert se bo vršil v petek, dne 27. t. m. točno ob 7/7 zvečer v veliki dvorani Filharmonične družbe. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

1 Uprava Narodnega gledališča javlja p. n. premierskim abonementom: Ker je imel njihov red v preteklem tednu tri predstave, je bila prva letošnja ponovitev Beneševе opere »Sv. Anton«, vseh zaljubljenih patronov v soboto izven abonmaja, sicer bi se premierskim abonementom nakopičilo v enem tednu preveč predstav. Tako zopet imeli namesto preteklo soboto, drevi uprizoritve opere »Sveti Anton«, vseh zaljubljenih patronov.

1 Dobavo navadnega in kvalitetnega gradiva za vzdrževanje in gradnjo makadamskih cest in potov je razpisalo ljubljansko mestno poglavarstvo ter bo dražba gradiva iz gramoznic v sredo 11. marca ob 10. dražba gradiva iz kamnolomov pa v petek 13. marca ob 10. na mestnem cestnem nadzorstvu v priložju na Vrazovem trgu št. 4., kjer zainteresirani dobe tudi vsa pojasnila in razpisane pripomočke za 5 lir. Razpis izide v prihodnji številki »Službenice list«.

1 Za mestne reže je arhitekt G. Josip Costapera r.a. mesto cvetja na krsto gđ. Leonore Dev podaril 100 lir, poleg tega pa še 100 lir namesto cvetja na krsto g. Avgusta Praprotnika. Mestno poglavarstvo izreka dobrotniku najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih. Počastite rajne z dobrimi deli!

1 Zadnji nastop altistke Mile Kogejve, ki odhaja na angažman v Zagreb, bo 26. t. m. v

IZŠLA JE 12. KNJIGA »SLOVENCEVE KNJIŽNICE«

IONCA IZ LONCA

Knjigo dobite v vseh
trafikah in knjigarnah

Naročniki jo bodo dobili skupaj s »Družino v ledeni dobi«

četrtek ob 16.30. Pela bo Amnerido v Verdijevi operi »Aida«. Predstava bo izven abonmana. Na zadnji nastop te odlične in priljubljene pevke opozarjamo občinstvo, ki mu je tekom let, odkar je delovala v Ljubljani, s svojimi peškimi stvaritvami nudila celo vrsto dognanih partij.

Gledališče

Drama: Sreda 25. febr. ob 17.30: »Človek, ki je videl smrt«. Red A. — Četrtek 26. febr. ob 17.30: »Voda«. Red Četrtek.

Opera: Sreda 25. febr. ob 17.: Sveti Anton. vseh zaljubljenih patron Red Sreda. — Četrtek 26. febr. ob 16.30: »Aida«. Izven.

Rokodelski oder

Občinstvo vlnudo obveščamo, da bo na splošno željo v nedeljo 1. marca ob 5 popoldne Rokodelski oder ponovil odlično uspelo komedijo »Maturat. Igra je zajeta iz študentovskega življenja. Zaradi velikega povpraševanja si nabavite vstopnice v predprodaji, ki bo v nedeljo od 10 do 12 in od 2 dalje v društveni pisarni, Petrakova 12, 1. nadstropje.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, mr. Ramor, Miklošičeva c. 20 in mr. Murmayer R., Sv. Petra cesta 78.

Radio Ljubljana

Sreda, 25. febr. 7.30 Poročila v slov. — 7.45 Poročila v italij. — 8.15 Koncert saksofonista Milosa Zieherla — 12.40 Orkester pod vodstvom mojstra De Angelisa — 13. Napoved časa, poročila v italij. — 13.15 Uradno vojno poročilo v slov. — 13.17 Godba kr. letalstva pod vodstvom mojstra A. di Minello — 13.30 Valček — 14. Poročila v italij. — 14.14 Glasba pod vodstvom mojstra Arandija — 14.45 Poročila v slov. — 17.15 Koncert skupine Favaretto — 19. Tečaj italij. — vodi prof. dr. Leben — 19.30 Poročila v slov. — 19.45 Koncert kitarista St. Preka — 20. Napoved časa, poročila v italij. — 20.20 Komentarji k dogodkom v slov. — 20.40 Simfonični koncert pod vodstvom mojstra F. Fedelija — 21.25 Ljubljanski kvartet — 21.50 Romance in melodije — 22.10 Radijski orkester pod vodstvom Šiljanca s sodelov. sopranistinja Vidaličeve in tenorista Francela — 22.45 Poročila v italij.

Šport v kratkem

Italijani bodo nastopili spet na mednarodnih nogometnih tekmah. Zadnjo mednarodno tekmo so igrali decembra leta 1940 v Genovi z Madžari. Zatem so imeli samo domače in prijateljske tekme. Nedavno smo čitali, da pripravila načelnik italijanske nogometne zveze za letošnjo sezono zopet močnejše mednarodne stike na zelenem polju. To nam potrjuje tudi najnovejšo poročilo, da bodo nastopili Azzurri 19. aprila v Milanu proti reprezentanci Španije.

Svedski nogometaši bodo tudi letos odigrali nekaj mednarodnih tekem. Nedavno so se o tem posvetovali v Stockholmu in sklenili, da bodo poslali svojo enajstoro v dvoboj z Danci, Finci in Nemci.

Ladomuegue, bivši svetovni rekord v teku na srednje proge, bi rad postal spet amater. Iz Pariza poročajo, da je zaprosil Ladomuegue francoskega športnega voditelja za pomiloženje. Precej časa je namreč že od tega, ko so mu prepovedali nastopati na športnih prireditvah in ga proglasili za poklicnega tekača. Kaznovan je bil zaradi tega, ker je prejemal gmojne nagrade za svoje nastope. Ladomuegue se sklicuje v svoji prošnji na slučaj znanega igralca tenisa Cochetja, kateremu so vrnili amatersko izkaznico. Prizadevanje slavnega francoskega tekača je tem bolj zagotovljeno, ker je že v letih in je komaj verjetno, da bi lahko še vedno zmagoval v tekih.

brane novele Mila Budaka pod naslovom Vučja smrt. Je sedem novel iz raznih koledarjev in Matičnih knjig, ter z njimi hoče sv. Jeronim razširiti Budakovo ime med najširše plasti naroda.

— 3. Dr. Fr. Binički: Moje stanovanje, ki je tudi izšlo med rednimi knjigami, smo tudi že omenili v naši rubriki kot najbolj brano delo hrvatskega duhovnika v tem polletju, ker opisuje ječe, kakor jih je doživljal pod diktatorskimi režimi prejšnjaja leta. — 4. Knjiga je pesniška zbirka Nikole Kordiča: Zemlja patnje i ponosa. Pesnik je kmet ter predstavlja ta zbirka duhovni svet navadnega hrvatskega kmeta. Spada torej v okvir propagande kmetke prosvete, ki jo sedanji režim podpira in naravnost neguje, saj ima glavni tehnik »Hrvatska Straža« redno literarno prilogo, ki jo pišejo hrvatski kmetje. — 5. Glavni urednik teh knjig dr. Josip Andrić je izdal kot peto knjigo opis Irške in njenih bojev za enakopravnost in svobodo. Je to podobna knjiga, kakor jo je svoj čas pri Slovenecih napisal dr. Ehrlich. Andrić je knjigo napisal že pred leti po svojem obisku na Irskem, pa je v prejšnji državi bila konfiscirana. — 6. knjiga predstavlja biologijo, napisano za ljudstvo, pod naslovom Osnove pojave života. Napisal jo je o. Marjan Blažič, znani raziskovalec naravoslovnih pojavov, ki je pred kratkim napisal veliko znanstveno kritiko darvinizma in razvojne teorije sploh. — 7. Važna je sedma knjiga dr. Mila Lehnamerja, ki govori o kmetu pred sodiščem (Seljak pred sudom) ter je to knjiga pravnih zadev in nasvetov. Že svoj čas je isti avtor napisal nekaj podobnih poljudnih pravnih del, ki imajo velik odmev med ljudstvom in so zelo potrebna. Tudi pri nas bi takih knjig zelo potrebovali. — 8. Dr. Vinko Mandekić: Uljevitje i predivo bilje, je knjiga o rastlinah ter predstavlja važno gospodarsko knjigo. — 9. knjiga pa je posvečena duhovnemu čitvu ter govori o izvorih duhovnega življenja (Izvori duhovnog života) ter jo je pisal Dragutin Kukalj.

To so torej knjige hrvatskega društva sv. Jeronima, o katerih smo poročali še vsako leto. Tako tudi letos.

Z Gorenjskega

Zborovanje občinskih komisarjev kranjskega okrožja. Deželni svetnik dr. Skalka je te dni sklical v Kranj občinske komisarje in jim dal navodila za nadaljnje upravno delo. Opozoril je občinske komisarje na važnost njihovega uradovanja in dela ter jih pozval naj se še naprej uspešno udeležujejo. Sledila so še poročila raznih strokovnjakov.

Kuharske tečaje so v zadnjem času priredili v Škofji Loki, v Št. Vidu nad Ljubljano in v Medvodah.

Poštni urad v Poljanah se je preselil iz poslopja hranilnice v poslopje nekdanje Dolinarjeve trgovine.

S Spodnjega Štajerskega

Umrli je v Mariboru 40letni strojni mojster Teodor Bastar.

Nepoštena služkinja. Marija Schrammel iz Šmartna pri Celju je bila v službi pri neki ugledni družini kot služkinja. Lahkomiselna deklica pa si je tam nabrala kar celo balo oblek, perila in drugih reči. Sodišče jo je obsodilo na štiri meseca zapora.

Dunajski otroci-pevci bodo na povabilo štajerske domovinske zveze nastopili 4. marca v Mariboru.

Iz Gorizije

Novice iz spodnjeidrijske župnije. Prejšnji teden je bil teden nesreč. Kar tri smo imeli. V ponedeljek 9. febr. je plaz odnesel in zasul proti domu se vračajočo 16letno Pavlo Svetlik, podmače Kalarjevo. Našli so jo šele drugi dan. Pokopali so jo v petek ob lepi udeležbi sorodnikov in znancev. Nenadna smrt tako mladega dekleta je pretresla vso okolico. V četrtek 12. febr. okrog tretje ure zjutraj so zvonovi zbudili ljudi in opozarjali, da gori hiša Lojzeta Carla. Domača požarna bramba je bila takoj na mestu in je pričela z reševanjem in gašenjem. Pridno so pomagali tudi drugi ljudje. Prihitei so tudi ognjegašci iz Idrije. Čeprav so ljudje takoj priskočili na pomoč in reševali, kar so mogli, je ogenj vendar docela uničil streho z ostrejšim in kar je bilo raznega orodja in drugih stvari pod streho. Hišno opravilo so spravili na varno. Vsa stavba je zaradi ognja in gašenja zelo trpela. Pogorelec je zavarovan za malo vsoto. Vsa zavarovalnina ne bo zadostovala, da bi mogel v teh dragih časih popraviti hišo. Prav bi bilo, da mu dobra in usmiljena srca priskočijo na pomoč. Kako je ogenj nastal še ni pojasnjeno. — Isti dan bi bil pri srednjeknomeljskem Bratušu velik plaz, ki se je utrgal, kmalu pokopal pod seboj 16letnega fanta Janeza Kenda. K sreči so bili v bližini vojaki, ki so opazili nevarnost in fantu takoj priskočili na pomoč ter ga izvlekli izpod snežne odeje. Ker je plaz nosil s seboj veje, je fant dobil tudi poškodbe na telesu, tako da so morali klicati zdravnika. — Tudi iz gornjekanomeljske strani poročajo, da bi tam plaz, ki je pridrl izpod vojskarskih gričev, skoraj odnesel neko dekle. K sreči je zagrabila za grm, se obdržala in se tako rešila. — Zaradi mraza je mnogim omrznil krompir po shrambah. Ker je zima tako hitro pritiskala, mnogi v hribih niso mogli napraviti zadosti stelje in sedaj pri več kmetih nimajo kaj nastiljati. In zahe noče biti konec. Z nekim strahom mnogi zrejo v bodočnost. — Na Marofu je konec januarja v 82 letu starosti umrla Marija Kobal, na idrijskih Krnicah pa 29. januarja Marijana Kobal, ena med najstarejšimi v spodnjeidrijski fari, rojena je bila namreč leta 1852. — Pust nam je prinesel nov sneg. Ves dan je snežilo.

Dve zanimivosti iz letošnje zime. Poročali smo, burkasto se je ob zadnjem snegu ponašala pri nas zima ki je zasula s snegom gorisko nizino, ni pa pobelila soške in baške doline. Celotno 1000 m visokemu predliskemu sedlu je ostalo prizaneseno. Prelaz je zaradi sneženih zametov strahovito poznan in je bil vsako zimo navadno več tednov zaprt za vsak promet, dokler niso stotine delavcev prekidale sneženih skladov. Letos ni bilo na njem skoraj nič snega — par prestop — in je bil ves čas prelohen. Rabelsko jezero v njegovi sosesčini je doseglo nizino kot le redko v stoletjih. Ker že par mesecev ni dežja, se je jezero tako stisnilo in izsušilo, da so se prikazale iz vode skale, na katerih so zapisane stare letnice, ko je bila gladina jezera tudi tako nizka ko letos.

DNEVNIK PALČKA Modrijančka

47

»Ze zdavnaj sem sanjal o tem, kako me nosi slon,« je dejal.

»Ali bi govoril z menoj telefonično?« se je oglašil Pikec, počenil k rilcu in ga držal kot telefonsko slušalko.

»Halo! Ali je to centrala? Dajte mi zvezo z gospodom Skockom!«

Dva druga palčka sta cukala slona za uhlja. Ne vem, kako bi se bilo to končalo, če ne bi bil zdajci zavpil Cukec:

»Stojte! Brž pojdite s slona dol! Saj ta slon eploh ni Modrijančkov, ampak je ubežni slon iz zverinjaka. In ime mu je Bum, pa ne Trami!«

KULTURNI OBZORNIK

Slovenski učitelj št. 1—2

Pedagoška revija in glasilo Slomškove družbe v Ljubljani, »Slovenski učitelj«, je izšla v dvojni številki in na 24 straneh. Letošnji letnik bo posvečen stoletnici Slomškove znane pedagoške knjige Blaže in Nežica, katere naslovno stran je revija prinesla v celostanski reprodukciji ter z lepim člankom, ki se bo nadaljeval. V njej je še enkrat poudarjena zveza slovenskih katoliških učiteljev s Slomskom, katerega so dali tudi v ime svojega društva. Ob stoletnici Slomškovega rojstva je revija začela izhajati (1900!), sedaj pa hoče tudi stoletnico njegovega najboljšega pedagoškega spisa Blaže in Nežica počastiti z razlago Slomška pedagoга. V tej številki je podan uvod v znamenito knjigo, dobeseden uvod Slomškov, ter njega pedagoška razlaga, iz katere se vidi, da je bil Slomšek moderen učitelj ter veljajo še sedaj njegove učne metode za najmodernejšo delovno šolo. Šola naj ne bo mučilnica, temveč učilnica z veseljem. Napredek po veselju, geslo, ki je danes tako udarno in moderno, je podal že tudi Slomšek z besedami: »Pri setvi mora sonce sijati, da se da lepo orati, tudi pri nauku bodi vesel!« Tako je Slomšek zgled domoljubja in tudi pravega poučevanja in po pravici so ga naši učitelji dali v svoj prapor.

Po tem slavnostnem uvodu k stoletnici Blaže in Nežice sledi tajnikovo poročilo o občnega zbora Slomškove družbe 27. decembra 1941.

Nato sledi razni članki. Peter Golobič je napisal poziv Na delo za treznost narodov, v katerem kliče učiteljsvo v boj proti alkoholizmu. Š. F. podaja neka pojasnila k učnemu načrtu gospodarskega značaja. Kulovic Viki daje prinese k učnemu načrtu gospodarskega znanja. I. B. govori o čitanki za višje ljudske šole, kakšna ne

sme biti, in kakšna naj bi bila, da bi nudila do-
raščajočim otrokom primerno čtivo. Kot praktičen
reševalec naloge podaja tudi pregled snovi, ki naj
jo taka čitanka vsebuje in obdeluje. Š. Lj. govori
o slovenskem kmečkem naraščanju. Dr. Vinko Bru-
men pa primerja meščansko šolo z gimnazijo ter
je mnenja, da bodi meščanska šola, kakor se je pri-
nas razvila — srednja šola, ali pa je ni treba. Pi-
satelj jo torej traktira kot srednjo šolo ter jo tudi
kot tako obravnava z ozirom na izbor učencev in
popravne izpite. Članek se bo nadaljeval.

To so glavni članki te revije. Sledijo poročila
iz šolskega življenja in sicer odlomek iz tretjega
zapisnika učiteljske konference, ki govori o poro-
čilu šolskega upravitelja. V knjižnih novostih pa
je ocena Učeničnikovih Izbranih spisov X. zvezek
in jo je napisal Lojze Potočnik. Na platnicah so
slike iz učiteljskega življenja, ki jih piše A. Z.

Slovenski učitelj izhaja mesečno. Odgovorni
urednik Ivan Štrukelj. Cena letno 25 lir.

Knjige društva sv. Jeronima v Zagrebu

Zagrebska Založba sv. Jeronima, ki opravlja
med Hrvatov podobno poslanstvo kot med nami
Mohorjeva družba, je tudi letos poslala svojim
udom devet knjig ter s tem poudarila svoj prepo-
rod v novih razmerah, pa tudi na svoj način pra-
znovala 75letnico svojega obstanka. Ustanovil jo
je leta 1867 zagrebski nadškof in kardinal Jurij
Haulik, ko je sklical na posvet k sebi zagrebske
duhovnike z namenom, da ustanove društvo za iz-
dajanje dobrih knjig. Tedaj so napravili osnutek
in izvolili pripravljalni odbor, do ustanovitve pa
je prišlo šele naslednje leto 1868. Zato bodo Hrvat-
i tudi drugo leto slovesno praznovali 75letnico;
uvod pa pomenijo že letošnje knjige. Te so na-
slednje: 1. Danica, koledar za leto 1942, ki je že
tradicionalna izdaja pri družbi ter prinaša izbrano
in podobe, med katerim jih je veliko, ki
ilustrirajo današnje razmere na Hrvaškem. 2. Iz-

